

Ponavljanje neistina o iskorištenosti hidropotencijala

30 December 2011

Prije nekoliko dana novi generalni direktor Elektroprivrede BiH (EPBiH) Elvedin Grabovica dao je intervju u dnevniku jedne od stanica javnog televizijskog servisa. Govorio je direktor o poslovanju, o mjerama i o izvozu struje, pa i o investicijama. Ono što se izdvaja od svega izrečenog je direktorova tvrdnja da buduća orijentacija EPBiH treba da ide u pravcu iskorištenja hidroenergije i izgradnje novih proizvodnih kapaciteta jer je to velika rezerva i mogućnost povećanja iskorištenosti hidropotencijala samo 30%.

Ostalo je nejasno da li se taj procenat odnosi na BiH ili FBiH, ili pak na područje pod kontrolom EPBiH, ali pretpostavljamo da je direktor mislio na prostor cijele BiH. Prema nama dostupnim podacima ova brojka od 30% hidroenergetske iskorištenosti ponavlja se od strane energetičara još od 70-ih godina prošlog stoljeća. Taj procenat se nalazi i u planovima EPBiH iz početka sedamdesetih, pa u prostornom planu SR BiH (1981 – 2000), pa u nizu savjetovanja i foruma koji je energetski lobi tako zdužno ponavljao i lagao.

Istina, teško se može tačno zaključiti šta se podrazumijeva pod tih 30%. Od čega je to 30%? Da li od teorijskog hidroenergetskog potencijala, da li od tehničkog hidroenergetskog potencijala ili su za osnovu uzeti ekonomsko-tehnički opravdani kapaciteti (u skladu sa raznim drugim potrebama i namjenama rijeka)? Uglavnom, nepobitna činjenica je da su od vremena prvog spominjanja te magične brojke od "30%" pa do danas izgrađene velike hidroelektrane na Drini, Neretvi, Vrbasu; stotine malih hidroelektrana je trenutno u raznim fazama izvedbe, a od nekoliko velikih hidroenergetskih projekata se odustalo. Nacionalni park Una je definitivno eliminisao planove energetičara za gradnju brana na toj rijeci. Pored toga, mnogi razvojni projekti na području urbanizacije i infrastrukture u dolinama rijeka su izbrisali planove za izgradnju HE, ili su ih u krajnjem slučaju učinili preskupim i neopravdanim.

I na kraju, kada su se nekada davno u kancelarijama ministarstava i EPBiH pravili elaborati o "hidroenergetskom potencijalu bh. voda" niti je ko pitao lokalnu zajednicu za mišljenje niti su u obzir uzimani ekološki aspekti. Danas su ipak neka druga vremena kada se lokalna zajednica i te kako pita, a ekološki aspekt hidroenergetskih projekata je sve prisutniji. Zbog toga je krajnje vrijeme da vlasti i energetičari napuste davno prevaziđene brojke, da izvrše selekciju i odabir stvarno realnih projekata i prema njima odrede procenat iskorištenja, a onih famoznih "30%" definitivno uklone iz svojih izjava i pohrane u istoriju gdje im je odavno mjesto.